

Селекційний матеріал для створення кросу м'ясних курей

В.П. Бородай, доктор сільськогосподарських наук

А.І. Вертійчук, кандидат біологічних наук

В.В. Мельник, кандидат сільськогосподарських наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Наведено показники оцінки курей різних племінних груп, сформованих для комплектування м'ясного кросу. Запропоновано схему створення кросу.

Однією з проблем виробництва м'яса птиці в Україні є відсутність ліній і кросів м'ясних курей, які набули б поширення у птахівницьких господарствах. Щоб вирощувати бройлерів, у нас прийнята практика завезення із-за кордону безпосередньо гібридних курчат (яєць) різних кросів або батьківських форм.

Однак імпортна селекційна продукція має високу вартість, батьківські форми кросів, що завозяться, з невідомою генеалогією, а репродуковані ними покоління не завжди відтворюють генетичний потенціал, їхня продуктивність часто не відповідає рекламним даним фірм-постачальників. Крім того, імпортна птиця потребує ветеринарно-санітарного догляду відповідно до закордонних рекомендацій [1, 5, 9].

У цьому зв'язку актуальною є необхідність створення вітчизняних ліній і кросів м'ясних курей, від яких можна було б одержати курчат-бройлерів, дешевших, ніж імпортні, які відповідали б світовим аналогам за інтенсивністю росту, забійною масою, м'ясними формами, якістю м'яса, конверсією корму, природною резистентністю. При цьому батьківські форми курей повинні мати високу відтворювальну здатність, інакше вони не забезпечать належної економічної ефективності використання племінних стад [2, 4–6].

Щоб мати такий матеріал, його необхідно добирати й оцінювати за бажаними селекційно-господарськими ознаками, оскільки не всі високопродуктивні лінії та форми кросів курей закордонної селекції в нових умовах здатні проявляти належні селекційно-господарські показники [6–9].

Метою нашої роботи було оцінити дібраний селекційний матеріал м'ясних кросів, який був би доцільним для формування структури кросу – батьківських і материнських ліній та визначити схему схрещування очікуваного кросу.

Методика та матеріал досліджень. У селекційному процесі зі створення ліній, кросів і порід птиці пріоритет надається методиці та добору необхідного племінного матеріалу, які обумовлюють подальшу племінну роботу [4–8].

Передусім було визначено модель курей нового м'ясного кросу, за якою лінії курей батьківської форми (за породою корніш) мають характеризуватися виводом курчат на 1 курку-несучку понад 100 голів, а материнської (плімутрок) – 130 голів. При схрещуванні ліній батьківської форми вивід курчат на одну гібридну несучку має зрости на 10 %, материнської форми – на 10–15 %, а

курчата-бройлери, одержані від гібридизації курей цих форм, до 6-тижневого віку мають досягати живої маси 2,1–2,5 кг. У курей мають бути добре виражені м'ясні форми, збереженість до 22-тижневого віку – 97 %, витрати корму на виробництво 10 яєць – 1,9 кг. Такі критерії курей відповідають світовим стандартам.

Беручи до уваги таку наукову гіпотезу, матеріалом наших досліджень були кури різних кросів іноземної селекції. Зокрема, ми здійснили моніторинг курей кросів “Гібро”, “Конкурент”, “Смена”, “Ломанн м'ясний”, “Росс-308”, “Кобб-500”, “Авіан Фармз”, “Арбор Ейкерз”, “Хаббард”, “Шевер Старбро”, “Домінант бройлер БР-11”, використовуючи дані їхніх продуктивних показників за різними науковими та статистичними джерелами.

Результати досліджень та їх обговорення. За результатами оцінки зазначених у методиці курей для проведення подальших досліджень ми дібрали такі кроси: “Смена”, “Росс-308”, “Конкурент”, “Авіан Фармз”. Від них були дібрані чисті лінії та гібридні форми. На основі такого матеріалу одержано можливість для гетерогенного підбору з підвищеною генетичною мінливістю селекційних ознак і тому відпала потреба в проведенні значної кількості відтворних схрещувань.

Передусім, проведено дослідження, спрямовані на вивчення якісних показників яєць і результатів їх інкубації (одночасно по всіх дібраних генотипах курей). Одержане потомство відтворювали за методом чистопородного розведення в трьох генераціях. Вирощена за однакових умов птиця третього покоління характеризувалася різнобічними показниками (табл. 1).

Кури всіх племінних груп у межах спільного походження (корніш, плімутрок) за живою масою та м'ясними формами переважно не мали істотних відмінностей, що свідчать про константність успадковування ними м'ясних ознак. Однак за показниками відтворювальної здатності спостерігалась істотна різниця (таблиця).

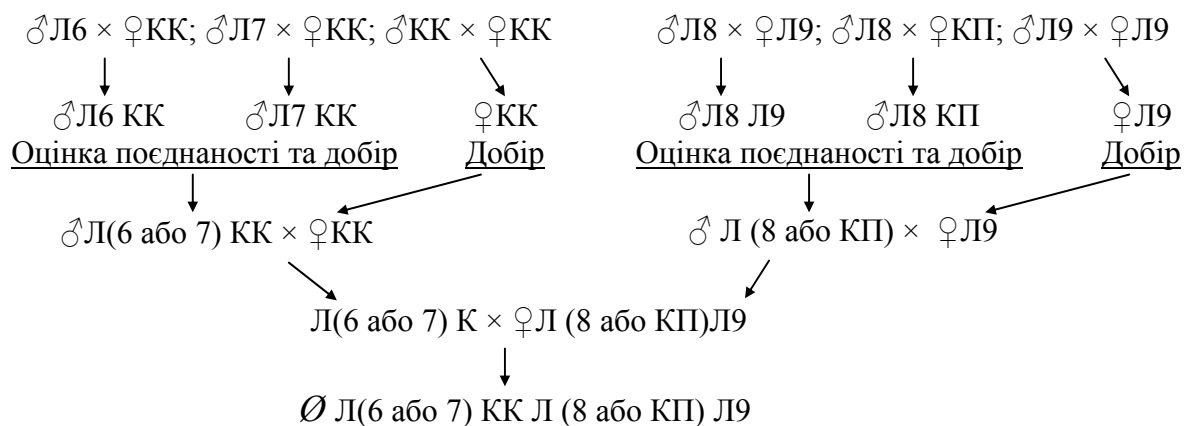
За 60 тижнів життя несучість курей племінних груп Г2, КП, Л8 і Л9 була вищою. Певна різниця між групами спостерігалася й за показниками виводу курчат. Вивід курчат на 1 курку-несучку виявився високим в групах Л6, Л7, КК, а в групах Л8, КП, Л9 був найвищим. Інші групи характеризувалися значно нижчими показниками. Тому їх із подальших досліджень були вилучені. Як бачимо, рівень вибраковування становив 50%.

Із кращих груп курей породи корніш для створення материнської лінії батьківської форми було визначено групу КК, яка мала найвищі показники за відтворювальною здатністю – 103 курчати на несучку. Племгрупи Л6 і Л7 залишено для подальших досліджень з метою добору кращої з них для створення батьківської лінії батьківської форми за результатами гібридизації їх з племгрупою КК, тобто за результатами поєднувальної здатності. За аналогічним принципом племгрупа Л9 була відібрана для створення материнської лінії материнської форми, а краща з Л8 і КП за результатами подальшого вивчення поєднувальної здатності з групою Л9 – для створення батьківської лінії материнської форми.

Показники оцінки курей різних племінних груп

Шифр племгрупи	Жива маса в 60-ів, кг		Несучість курей за 60 тижнів, шт	Маса яєць у 34-тижні, г	Вивід курчат	
	♂	♀			%	на 1 курку-несучку, голів
Групи за породою корніш						
А КК Л6 Л7 С1 С2	4,46	3,88	101 128 121 127 90 94	60,7 60,2 58,3 57,2 60,9 60,4	78,7 80,3 80,1 79,2 75,7 78,4	79 103 97 101 68 74
	4,81	4,07				
	4,76	4,03				
	4,69	3,84				
	4,57	3,92				
	4,68	3,80				
Групи за породою плімутрок						
Г2 КП Л8 Л9 С3 С4	4,42	3,75	140 158 159 164 128 131	60,5 59,8 58,1 59,6 60,6 60,9	81,7 82,2 82,2 84,0 80,5 80,7	114 130 131 138 103 106
	4,20	3,54				
	4,14	3,46				
	4,11	3,37				
	4,12	3,40				
	4,08	3,23				

Дібрані племінні групи курей включено для вивчення їх поєднуваності та добору з метою створення кросу за такою схемою:

Таким чином, нами дібраний селекційний матеріал, придатний для створення високопродуктивного схрещування. Фактична продуктивність фінальних гібридів (бройлерів) буде визначена за результатами схрещування батьківських форм кросу.

Висновки

1. Структурні форми (селекційний матеріал), дібрані з різних високопродуктивних кросів м'ясних курей, в умовах наших досліджень проявили досить різну відтворювальну здатність за показниками несучості, виводу курчат та виводу курчат на одну курку-несучку.

2. З досліджуваних племінних груп м'ясних курей виявлено придатних для створення чотирьох ліній кросу: групи Л6 і Л7 – для батьківської лінії батьківської форми; група КК – для материнської лінії батьківської форми; групи Л8 і КП – для створення на основі кращої з них батьківської лінії материнської форми; Л9 – для материнської лінії материнської форми.

3. Схрещування дібраних племінних груп передбачає вивчення їх поєднуваності і на її основі – добір селекційних форм для створення м'ясного кросу курей з показниками продуктивності на рівні світових стандартів.

4. В умовах України є можливість для створення високопродуктивного кросу м'ясних курей, в якому в материнській лінії материнської форми вивід курчат на одну курку-несучку становить 138, а м'ясні показники фінальних гібридів (бройлерів) відповідають вимогам зразкових іноземних фірм.

Бібліографія

1. *Бородай В.П.* Теорія і практика удосконалення птиці м'ясних кросів / *В.П. Бородай.* – Херсон : Айлант, 1998. – 100 с.

2. Методичні основи створення спеціалізованої материнської лінії батьківської форми м'ясних курей / *В.П. Бородай, А.І. Вертійчук, О.В. Циганюк., В.В. Мельник* // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. праць; Харківський зооветінститут. – Харків. – 2000. – Вип. 6/30, ч. 1. – С. 138–142.

3. Технологія виробництва продукції птахівництва / [*Бородай В.П., Сахацький М.І., Вертійчук А.І., Мельник В.В.* та ін.]. – Вінниця, 2006. – 360 с.

4. *Злочевская К.* Методические основы оценки новых линий птицы / *К. Злочевская* // Птицеводство. – 1999. – № 6. – С. 19–21.

5. *Кочии И.И.* Селекция в птицеводстве / *И.И. Кочии.* – М. : Колос, 1992. – 272 с.

6. Методика створення спеціалізованих м'ясних курей: Рекомендації для підприємств установ і фермерів України за спеціалізацією з птахівництва / [*Бородай В.П., Вертійчук А.І., Циганюк О.В., Мельник В.В.*]. – К. : Видавничий центр НАУ, 2001. – 10 с.

7. Методические рекомендации по организации селекционной работы с четырехлинейными мясными кроссами кур / [*Силин Э.К., Бочина Т.В., Жиркова И.Ш., Кочии И.И.*]; МСХ СССР; Птицепром СССР; ВНИИТИП. – Загорск, 1980. – 28 с.

8. Методические рекомендации по селекции мясных кур на увеличение выхода цыплят / [*Шахнова Л.В., Звонова Л.Н., Ковальчук М.К., Хлусова З.П.*]; МСХ СССР; Птицепром СССР; ВНИИТИП. – Загорск, 1977. – 6 с.

9. *Фисинин В.* Полнее использовать научный потенциал / *В. Фисинин* // Птицеводство. – 1998. – №4. – С. 6–7.